

Vår saksbehandlerSigridur Thormodsdottir, sth@standard.no
tlf. 91576577

Landbruks- og matdepartementet

Vår dato

2023-11-15

Vår ref.

Reference

Deres dato

2023-10-24

Deres ref.

Høring - Innspill bærekraftig matsystem

Standard Norge viser til invitasjon til å gi innspill til den nasjonale dialogen om bærekraftig matsystem – publisert på hjemmesiden til Landbruks- og matdepartementet den 2023-10-24.

Om Standard Norge og de internasjonale standardiseringsorganisasjonene

Standard Norge er en nøytral og uavhengig medlemsorganisasjon for standardisering. Standard Norge utvikler Norsk Standard og skal ivareta norske interesser og forpliktelser i internasjonal og europeisk standardisering. Standard Norge skal arbeide for utstrakt bruk av standarder og standardisering som bidrar til økt verdiskapning, forenkling, effektivisering, innovasjon og økt konkurransekraft. Arbeidet er organisert i komiteer der representanter for myndigheter, næringsliv, forskning og arbeidstaker og organisasjoner sitter sammen for å enes om en beste praksis som så kan deles. Standard Norge har ikke økonomisk erverv som formål.

EU bruker i økende grad standarder for å implementere sin politikk og konkretisere generelle forordninger. EU kommisjonen sender jevnlig standardiseringsbestillinger til den Europeiske standardiseringsorganisasjonen, CEN. Eksempelvis foregår det dialog mellom Kommisjonen og CEN om utvikling av standarder ifb med EUs nye jordhelselov og revidert rammedirektiv på avfall som identifiserer matsvinn og avfall som et av to fokusområder. Den internasjonale standardisering organisasjonen, ISO, har også valgt utvikling av bærekraftig og digitale matsystem som satsingsområde.

Standardisering i matsystemer

Under gis eksempler på relevante standarder og standardisering innenfor de temaene som ble diskutert under den nasjonale dialogen:

a) Klima- og miljøvennlig matproduksjon

Standarder kan være et verktøy for aktører i matsystemet for å redusere klimagassutslipp som for eksempel den internasjonale standarden Net Zero guideline. Veiledningen gir virksomheter prinsipper og anbefalinger for å oppnå netto nullutslipp av klimagass og muliggjør en felles, global tilnærming. Nå igangsettes arbeid på en internasjonal standard for hvordan virksomheter kan følge opp bærekraftsmålene. Alle typer virksomheter skal kunne bruke denne standarden, og den forventes å være ferdig innen 2025. Norske aktører inviteres nå til å delta inn i dette arbeidet.

Digitalisering og bruk av data er en forutsetning for utvikling av et mer bærekraftig matsystem. ISO setter nå i gang et omfattende arbeid på data-driven agrifood systems med overordnet målsetting om å optimalisere bruk av data. En ny standardiseringskomite blir etablert i starten av 2024. Norge som har tradisjon for registrering og bruk av data, en voksende leverandørnæring og kompetanse burde delta i det arbeidet og slik være med å utforme standarden.

Reduksjon av matavfall i hele verdikjeden står sentralt i et bærekraftig matsystem. EU har pekt ut matsvinn og avfall i det reviderte avfallsdirektivet, som kan munne ut i standardiseringsforespørsel til CEN. Norden skal trappe opp arbeid med matavfall jf statsministererklæring i 2023. Standardisering i en nordisk kontekst bør vurderes. ISO har igangsatt en standardiseringskomite, ledet av Danmark som skal utvikle standarder på dette området.

PostadresseStandard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker**E-post**

info@standard.no

Telefon

67 83 86 00

Organisasjonsnummer

985 942 897

www.standard.no

Vår saksbehandler

Sigridur Thormodsdottir, sth@standard.no
tlf. 91576577

Det fins flere standardiseringsaktiviteter knyttet til jordhelse, både internasjonalt og i Europa som følge av EUs jordhelselov. Eksempelvis lages det en metodestandard som forsøk på å kvantifisere og sammenligne det globale fotavtrykket av landbruket. Utvikling og implementering av nasjonale overvåkingsprogram for jordhelse kan medføre behov for standardisering.

Regelverksutfordringer er identifisert som en av utfordringene for utvikling av bærekraftig fôr. Standardisering og standarder blir i større grad anvendt som verktøy i revisjon og utvikling av et fremtidsrettet regelverk. Ifølge rapporten «Henvvisning til standarder i Norsk regelverk» (Menon Economics 2022) er standarder er særlig godt egnet på nye områder hvor det foregår en betydelig teknologisk utvikling, men hvor det samtidig er behov for regulering. Et godt eksempel er sirkulær økonomi hvor det nå utvikles standarder som potensielt kan bli anvendt i reguleringen fremover. Standardisering bør være en del av arbeidet i Samfunnsoppdraget på fôr.

b) Konkurranseskraftig verdiskaping i verdikjeden for mat i hele landet

Standard Norge har over flere år hatt øremerkede midler til standardisering i fiskeri og havbrukssektoren. Standardene har bidratt til effektivisering og optimal bruk av ressurser og innsatsfaktorer, inkludert digitalisering, plast og avfall. Strategisk bruk av standarder har vært med på å utvikle en konkurransedyktig næring, inkludert leverandørnæring. Standard Norge mener at standarder og standardisering vil kunne ha en like stor verdi i utviklingen av et mer bærekraftig, konkurransedyktig og sirkulært landbasert matsystem.

c) Sunt og bærekraftig kosthold

Det fins rundt 200 standarder for prøvetaking og måling av ulike matprodukter og deres komponenter, i tillegg til ledelsessystemer for næringsmiddeltrygghet - Krav til organisasjoner i næringsmiddelkjeden. Denne kategorien utvikles kontinuerlig og bør være av interesse å følge med på.

d) Norges bidrag til et bærekraftig matsystem globalt

Standarder fjerner grensehinder og skaper markeder for best praksis og neste praksis. Med deltakelse i standardiseringsarbeid kan norske aktører påvirke markedsutviklingen og fremme eksport av norske løsninger og kompetanse.

I tillegg til prosesser og faglig innhold, vil standarder for felles forståelse av ulike begreper skape grunnlag for tillit, samarbeid og bruk av data.

Aktiv deltakelse i standardiseringsarbeidet gir norske aktører mulighet til å påvirke standardiseringen og innholdet i standarden. Ved deltakelse får aktørene innsikt i det som kommer av krav. Dette gir rom for nødvendige endringer og investeringer for å opprettholde konkurranseevnen. Standardiseringsprosessen kan også være nyttig som en nøytral arena for interessenter i matsystem for å diskutere, komme til enighet og utvikle standarder som støtter utviklingen av et mer bærekraftig matsystem. Uten forståelse av helheten, de ulike rolle interessentene har og samarbeid på tvers blir det utfordrende å komme i mål med et mer bærekraftig matsystem.

Standard Norge merker økt interesse om standardisering hos aktører i matsystemet og gir gjerne utfyllende informasjon om standardisering i EU og internasjonalt i et eget møte med departementet.

Vennlig hilsen,

Åse Lunde

Direktør Energi, bærekraft og teknologi

Postadresse

Standard Norge
Postboks 242
1326 Lysaker

E-post

info@standard.no

Telefon

67 83 86 00

Organisasjonsnummer

985 942 897

www.standard.no